

ŠEŠELGIS KAZYS

Gimė 1915 01 09 Žeimiuose Rokiškio rajone,
mirė 1998 01 03 Vilniuje, palaidotas Žemių kaimo kapinėse

Inžinierius architektas

Mokėsi 1922–1926 m. Kamajų pradžios, 1926–1929 m. Skapiškio vidurinėje mokyklose, 1929–1931 m. Rokiškio gimnazijoje. 1931–1934 m. mokėsi Kėdainių Aukštesniojoje kultūrtechnikos mokykloje ir įgijo kultūrtechnikos specialybę. Studijavo 1935–1937 m. Vytauto Didžiojo universitete Teisių fakultete Ekonomikos skyriuje, 1937–1940 m. Technikos fakulteto Statybos skyriuje, 1940–1943 m. Statybos fakultete Architektūros skyriuje. 1954 m. apgynė architektūros mokslų kandidato, 1967 m. daktaro disertacijas. Habilituotas humanitarinių mokslų daktaras.

Dirbo 1934 m. Biržuose, 1935 m. Pasvalyje, 1936–1940 m. Kėdainiuose kultūrtechnikos darbu, 1941–1944 m. Kauno Statybos valdybos Miestų planavimo direkcijoje inžinieriumi. 1945–1951 m. dėstė Kauno universitete, 1949–1951 m. Miestų planavimo katedros vedėjas, 1951–1971 m. Kauno politechnikos institute, 1971–1992 m. Vilniaus inžinieriniame statybos institute (nuo 1991 Vilniaus Gedimino technikos universitetas), 1951–1980 m. Gyvenviečių planavimo ir tvarkymo katedros vedėjas; profesorius (1968). Paskelbė apie 200 straipsnių apie rajonų planavimą, urbanistiką, liaudies architektūrą. Vadovavo ir 1958 m. parengė (su S. B. Lasavicku, J. Šeiboku) Vilniaus senamiesčio rekonstrukcijos projektą. Sukūrė Lietuvos vieningos apgyvendinimo sistemos modelį, 1967 m. sukūrė Lietuvos rajoninio planavimo schemą (LSSR valstybinė premija 1967, su kitais). Parengė Kauno Janonio (dabar Vienybės) aikštės planavimo projektą (su kitais, 1968, pertvarkyta 1975; LSSR valstybinė premija 1976, su kitais), Panevėžio (1951), Naujosios Akmenės (1953), Kėdainių (su V. Miliūkščiu, 1962), bendruosius planus; Kauno senamiesčio rekonstrukcijos projektą (su architektais V. Jurkštu, S. Čerškute, 1961).

Apdovanotas Lietuvos valstybinėmis premijomis (1967, 1976), Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino III laipsnio ordinu (1982). Yra Lietuvos nusipelnęs inžinierius (1965), Lietuvos nusipelnęs mokslo veikėjas (1975), Lietuvos liaudies architektas (1982).

Parašė knygas: „Kolūkių gyvenviečių planavimas“ (su kitais, 1951), „Rajoninio planavimo ir urbanistikos pagrindai“ (1975), „Aplinkos apsauga“ (1991), „Lietuvos urbanistikos bruožai“, „Miestų raida: sąlygos ir rezultatai“ (abi 1996) ir kt. Kartu su kitais parengė albumus: „Lietuvių liaudies menas. Architektūra“ (1957–1965, 2 d.), „Mažoji architektūra“ (1970–1990, 2 d.), „Lietuvių liaudies architektūra“ (2 d. 1965–1968), Lietuvių liaudies architektūros paminklai (2 t. 1974–80, 3 t. 1988–98).

Išleido atsiminimų knygą „Gyvenimas. Mokslo darbai“ (išleista 2000, po mirties).

Nuo 1998 m. rengiamos jaunųjų mokslininkų konferencijos „K. Šešelgio skaitymai“, 1999 m. prof. K. Šešelgio vardu pavadinta viena Kamajų miestelio gatvė.

Knygos

Aplinkos apsauga : vadovėlis respublikos aukštųjų mokyklų architektūros ir statybos specialybių studentams / Kazys Šešelgis ; [dailininkė V. Kuraitė]. - Vilnius : Mokslas, 1991. - 208, [2] p. : iliustr.

Gyvenimas. Mokslo darbai / Kazimieras Šešelgis. - Vilnius : Technika, 2000. - 280 p. : iliustr.

Kolūkių gyvenviečių planavimas / K. Šešelgis, M. Kleinas, V. Zubovas. - Vilnius : Valst. polit. ir mokslo lit. l-kla, 1951. - 59 p. : iliustr.

Lietuvos gyvenvietės iki XIII a. / K. Šešelgis. - Vilnius : LTSR aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministerijos Leidybinė redakcinė taryba, 1986. - 93 p., įsk. virš. : iliustr., žml.

Lietuvos urbanistikos istorijos bruožai : (nuo seniausių laikų iki 1918 m.) / Kazys Šešelgis ; [redaktorius A. Lagunavičius ; dailininkė V. Kuraitė]. - Vilnius : Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 1996. - 158, [1] p. : iliustr., žml.

Lietuvių liaudies architektūra / Kauno politechnikos institutas. - Vilnius : Mintis, 1965-1968. - 2 d.

[D.] 1 : Kaimo gyvenvietės ir gyvenamieji namai / K. Šešelgis, J. Baršauskas, K. Čerbulėnas, M. Kleinas ; Kauno politechnikos institutas. - 1965. - 146, [3] p., [72] iliustr., plan. lap. : iliustr., lent., schem.

Lietuvių liaudies architektūros paminklai. - Vilnius : Periodika, 1974-1998. - 5 t. : iliustr., žml.

[T.] 2 : Maži padriki kaimai Lietuvos TSR nacionaliniame parke = Малые разрозненные поселения в национальном парке Литовской ССР = Small scattered villages in the National Park of the Lithuanian SSR = Kleine zerstreute Dörfer im Nationalpark der Litauischen SSR / K. Šešelgis, M. Urbelis. - Vilnius : Mokslas, 1980. - 37, [2] p., [40] iliustr. lap. : iliustr.

[T.] 3 : Savaimingai susiklostę kaimai = Произвольно сформировавшиеся деревни = Spontan entstandene Dörfer : monografija / Kazys Šešelgis. - Vilnius : Mokslas, 1988. - 101, [3] p., [64] iliustr. lap. : iliustr., žml. + 1 sulankst. žml. lap.

[T.] 4 : Pietryčių Lietuvos gatviniai kaimai = One-street villages in South-Eastern Lithuania = Деревни уличного типа юго-восточной Литвы : monografija / Kazys Šešelgis. - Vilnius : Mokslo ir enciklopedijų leidykla : Kultūros paveldo centras, 1996. - 247, [1] p. : iliustr., žml. + 1 sulankst. žml. lap.

T. 5 : Gatviniai ir vienkiaminiai Aukštaitijos kaimai = One street and detached farm villages in Aukštaitija / Kazys Šešelgis. - Vilnius : Savastis, 1998. - 190, [1] p. : iliustr. + 1 schem. lap.

Medžiaga urbanistikos istorijos kursui / Kazys Šešelgis. - Vilnius : [VISI], 1976-1977. - 2 sąs.

Sąs. 1 : Vergovinių despotinių valstybių miestai. - 1976. - 70 p. : brėž.

Sąs. 2 : Antikos miestai. - 1977. - 64 p. : brėž.

Miestų ir rajonų planavimo pagrindai / Kazys Šešelgis. - Vilnius : [s.n.], 1970. - 160 p., schem.

Miestų raida: sąlygos ir rezultatai / Kazys Šešelgis. - Vilnius : Technika, 1996. - 251 p. : iliustr.

Nurodymai kaimų ir sodybų tyrimui / Kazys Šešelgis. - Vilnius : [s.n.], 1978. - 34 p. : brėž.

Rajoninio planavimo ir urbanistikos pagrindai / Kazys Šešelgis. - Vilnius : Mintis, 1975. - 333 p. : iliustr.

Redaktorius, sudarytojas

Architektūra = Зодчество / [sudarė ir paruošė: F. Bielinskis, K. Čerbulėnas, K. Šešelgis] ; [redakcinė komisija: T. Černiauskas, Juozas Mikėnas, L. Vaineikytė] ; [dailininkas V. Bačėnas]. - Vilnius : Vaga, 1957-1965. - 2 kn. : iliustr. - (Lietuvių liaudies menas).

Lietuvių liaudies menas = Lithuanian folk art = Литовское народное искусство : [albumas]. - Vilnius : Vaga, 1993. - t. - Gretut. tekstas liet., angl., rus.

1 / [parengė Stasė Bernotienė ... et al.; sudarytojai: Stasė Bernotienė, Kazimiera Galaunienė, Aldona Rimdeikienė, Aldona Stravinskienė, Kazys Šešelgis;; dailininkas Vilius Armalas ; į anglų kalbą vertė Olimpija Armalytė ; į rusų kalbą vertė Nina Pranskus]. - 1993. - 302, [1] p. : iliustr. -

Lietuvių liaudies architektūros paminklai. - Vilnius : Periodika, 1974-1998. - 5 t. : iliustr., žml.

[T.] 1 : Zervynų kaimas / bendra redakcija Kazio Šešelgio. - 1974. - 47, [3] p., [56] iliustr. lap.

Lietuvos TSR aukštųjų mokyklų mokslo darbai. Urbanistika ir rajoninis planavimas = Научные труды высших учебных заведений Литовской ССР. Градостроительство и районная планировка / redakcinė kolegija: Šešelgis (atsakingasis redaktorius) ... [et al.]. - [Nr. 10] (1983)-Nr. 18 (1993). - Vilnius : Mokslas, 1983-1993.

Mažoji architektūra = Small-scale architecture = Архитектура малых форм : [albumas]. - Vilnius : Vaga, 1970-1992. - 3 kn. : iliustr. - (Lietuvių liaudies menas).

Kn. 1 / [sudarė ir parengė, ir [pratarė] K. Čerbulėnas, F. Bielinskis, K. Šešelgis]. - 1970. - XXII, 324, [2] p. : iliustr.

Kn. 2 / [sudarė K. Šešelgis ; dailininkas Vilius Armalas]. - 1990. - 350, [1] p. : iliustr.

Metodiniai nurodymai III semestro architektūriniam projektavimui / sudarė K. Šešelgis, N. Dičiuvienė. - Vilnius : Vilniaus inžinerinis statybos institutas, 1982. - 15, [4] p. : iliustr.

Valstybinės LTSR architektūros paminklų apsaugos inspekcijos metraštis / Lietuvos TSR Ministrų Tarybos Valstybinis statybos ir architektūros reikalų komitetas ; red. kolegija: K. Šešelgis (vyr. red.) ... [et al.]. - Vilnius : [s.n.], 1958-1960. - 2 t.

Knygos apie K. Šešelgį

Kazys Šešelgis = Казис Шяшяльгис : literatūros rodyklė / Lietuvos TSR aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministerija, Vilniaus inžinerinis statybos institutas. Biblioteka ; [sudarė D. Sipavičiūtė]. - Vilnius : Mokslas, 1984. - 29, [3] p.

Prof. Kaziui Šešelgiui - 100 : atvirukų komplektas / [sudarytoja Marijona Mieliauskienė] ; [maketavo Ingrida Kujelė] ; nuotraukos D. Baltakio, G. Kujelio. - [Rokiškis] : Rokiškio krašto muziejus, [2015]. - 5 atvirukų apl..

Šaltiniai

- Dr. Valdo Adamkaus kasmetinės premijos 1994 metų konkurso dalyviai.* – Vilnius, 1994. – P. 17-19.
- Kamajai.* – Vilnius, 2016. – P. 853-858.
- Kas yra kas Lietuvoje 95/96.* – Kaunas, 1996. – P. 552-553.
- Kas yra kas Lietuvoje 97/98.* – Kaunas, 1998. – P. 642.
- Kraštotyra.* – Vilnius, 1986, kn. 20, p. 51-53.
- Kraštotyriminkai paminklotyros baruose.* – Vilnius, 1986. – P. 3-4.
- Liaudies kūryba.* – [T.] 3, p. 290-291; p. 291-292.
- Lietuva.* - Vilnius, 2008-2015. - [T.] 4 (2015), p. 476.
- Lietuviškoji tarybinė enciklopedija.* – Vilnius, 1976-1985. – T. 10 (1983), p. 560.
- Lietuvių enciklopedija.* – Boston, 1953-1985. – T. 36 (1969), p. 499; T. 37 (1985), p. 570
- Lietuvos architektai.* - Vilnius, 2016. - P. 358.
- Lietuvos istorijos metraštis.* – Vilnius, 1976, p. 82-83; Vilnius, 1981, p. 112-116.
- Lietuvos TSR spauda.* T. 3, kn. 1. – Vilnius, 1992. – P. 1011.
- Lituanistikos darbai.* – [Arlington (Mass.)], 1966-1986. – T. 1, p. 128-133; T. 2, p. 134-140; T. 4, p. 320-322; T. 5, p. 259-261.
- Mažoji lietuviškoji tarybinė enciklopedija.* – Vilnius, 1966-1971. – T. 3 (1971), p. 383.
- Mokslo ir technikos raida Lietuvoje.* – [T.] 14 (2010), p. 244-256.
- Muziejai ir paminklai.* – Vilnius, 1983. – Kn. 5, p. 101-102.
- Rokiškis.* – Vilnius, 1999. – P. 411-414.
- Tarybų Lietuvos enciklopedija.* – Vilnius, 1985-1988. – T. 4 (1988), p. 171.
- Vilniaus technikos universiteto profesoriai ir habilituoti daktarai.* – Vilnius, 1994. – P. 133-134.
- Visuotinė lietuvių enciklopedija.* - Vilnius, 2001-2015. - [T.] 23 (2013), p. 93.
- Acta Academiae Artium Vilmensis.* – [T.] 76, P. 35-51.
- Archiforma.* – 2004, Nr. 3/4, p. 96.
- Gedimino universitetas.* -1999, Nr. 1, p. 21, 32
- Kultūros paminklai.* – [Nr.] 5 (1998), p. 172-174.
- Aidai.* – 1973, Nr. 7, p. 328-330.
- Gimtasias kraštas.* – 1975, gruod. 18.
- Gimtasias Rokiškis.* - 1998, saus. 10, p. 3;gruod. 30, p. 4; 2015, saus. 10, p. 3.
- Gimtinė.* - 1998, bal. 1-30 (Nr. 4), p. 2.
- Kauno diena.* - 1965, saus. 10; 1997, bal. 15, p. 31. 1998, saus. 5, p. 4. 2014, lapkr. 10, p. 4.
- Kultūros barai.* – 1966, Nr. 7, p. 72.

Liaudies kūryba. – 2002, T. 5, p. 438-439.

Lietuvos aidas. – 1998, saus. 6, p. 15; 2000, saus. 20, p. 17; kovo 31, p. 9.

Lietuvos rytas. – 1998, saus. 5, p. 21 *Literatūra ir menas.* – 1975, saus. 11, p. 12

Literatūra ir menas. – 1966, rugs. 17; 1975, saus. 11, p. 12.

Naujasis židinys. – 1991, Nr. 4, p. 62-63.

Pergalė. – 1976, \Nr. 1, p. 173-175.

Sapere aude. – 2015, Nr. 1 (pavasaris), p. 22-28.

SOS. – 1991, spal. 14-21.

Statyba ir architektūra. – 1967, liepa, p. 21; 1975, Nr. 2, p. 10-11; 1982, Nr. 4, p. 14; 1998, Nr. 2, p. 42.

Šiaulių kraštas. – 1994, bal. 13, p. 10.

Technikos žodis. – 1989, Nr. 3, p. 16-18.

Tėviškės žiburiai. – 1996, birž. 4, p. 6.

Tiesa. – 1964, gruod. 24; 1965, saus. 9.

Urbanistika ir architektūra. – 1998, t. 22, nr. 1, p. 45-46.